

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-кн Надя Георгиева Бояджиева, Институт за Балканистика с център по траекология „Проф. д-р Ал.Фол“ при Българската академия на науките

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование: 2.Хуманитарни науки. Професионално направление: 2.2. История и археология, обявен в Държавен вестник, бр.57 от 09.07.2021 г. за нуждите на Регионален исторически музей - Монтана.

1.Представяне на процедурата и на получените за рецензиране материали.

Със заповед № 89 РД-16./22.07.2021 г. на Директора на ИБЦТ-БАН съм определена за член на научното жури за провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност 'доцент' по област на висше образование: 2.Хуманитарни науки, професионално направление: 2.2. История и археология, обявен в ДВ бр.57 от 09.07.2021 г., обявен за нуждите на Регионален исторически музей Монтана.

Единствен кандидат в конкурса е гл.ас. д-р Ваня Иванова Георгиева.

Представеният от Ваня Георгиева комплект материали е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ИБЦТ-БАН. Приложени са за участие в конкурса 23 научни труда, от които една монография, която е декларирана като хабилитационен труд; публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“ /монография/; 7 студии, 14 статии и доклади в списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове. Приложен е списък на трудовете, които са публикувани след защитата на докторската дисертация в областта на конкурса. Приемат се за рецензиране 6 бр. научноизследователски проекти, приложени като научно-приложни разработки /ръководство и/или участие в проекти/.

Приемат се за рецензиране 20 научни труда, които са извън дисертацията за придобиване на ОНС „доктор“ и се отчитат при крайната оценка. Не се рецензират един брой научен труд /книга по по дисертацията за ОНС „доктор“/. Не се рецензират 1 бр. доклад от конференция /№11/ и 1 бр. статия /№28/ от Списъка на публикации и научно-приложни разработки изготвен във връзка с участие в конкурса, които са в съавторство, но не са представени разделителни протоколи за участието на всеки от авторите.

Вземат се под внимание научно-приложните разработки /научни, научно-популярни публикации/ на кандидата при формиране на крайната оценка за работата на кандидата. Списъкът на публикациите и научно-приложните разработки, който е изготвен във връзка с конкурса, съдържа и публикации, които не са представени за участие в конкурса, което затруднява рецензента при оценката на изпълнението на законовите критерии на кандидата. Смятам, че в списъка на публикациите и научно-приложните разработки във връзка с конкурса следва да се посочат само такива, които са относими към този конкурс. Авторската справка за оригиналните научни приноси на трудовете не съдържа открояване на приносите във всяка отделна публикация, а е направена обобщена справка за всички трудове. Този подход затруднява придобиването на пълна оценка за приносите в публикациите. Въпреки тази бележка приемам, че е налице справка на приносите на трудовете на кандидата. Представен е списък с резюмета на публикациите за участие в конкурса. Представен е документ, удостоверяващ учебно-преподавателската дейност на кандидата – служебна справка, издадена от Филиал „Л.Каравелов“ – гр.Кържали. Публикациите за участие в конкурса са представени с тяхното пълнотекстово съдържание.

2. Биографични данни на кандидата във връзка с конкурса

Д-р Ваня Иванова Георгиева е завършила специалност „Български език и история“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ през 1999 г. В периода 2000-2003 г. тя е редовен докторант в катедра „История на Византия и балканските народи“ в Историческия факултет на СУ „Св.Климент Охридски“. През 2002 г. получава ОНС „доктор“ в научната специалност Нова и най-нова обща история. Тя работи като „асистент“ /2008-2009 г./ и длъжността „главен асистент“ /2009-досега/ в ПУ – Филиал „Л.Каравелов“ – гр.Кърждали, където придобива опит като

преподавател и изследовател. Участва в квалификационни програми и курсове в областта на конкурса. Професионалният ѝ опит като учител /1999-2000/, уредник и екскурзовод в Регионален исторически музей-Монтана /2006-2008 г./ и Исторически музей-Чипровци /2003-2006 г./, а впоследствие и като директор на Регионалния исторически музей – гр.Монтана ѝ дават възможност за прилагане на научните изследвания в практическата работа.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Оценка на учебно-педагогическа дейност

Доктор Иванова ръководи семинарни занятия и изнася лекции пред студенти от специалността „Български език и история“ по дисциплините История на балканските народи XV-XIX век, Съвременна обща история, Музейно дело, Увод в историческото познание и др. Тя има научно ръководство на студенти; рецензент е на дипломни работи; участва в подготовката на акредитация на специалности във Филиала (ОКС „бакалавър“) и др.

Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Научната продукция на д-р Ваня Иванова е разнородна. Изследователският интерес към различни проблеми в българската и балканската нова и най-нова история дава основание да се открият най-малко четири тематични кръга. Те позволяват да се изгради общата мозайка на научни интереси и изследователски търсения на кандидата.

Към публикациите, които условно могат да бъдат обединени в първа група, като преобладаваща тема е югославската идея и на югославянството, както от теоретичен аспект, така и с оглед на практическите приложения в югославската държава в различните ѝ форми. Тук могат да се включат поредица от статии и студии, в които се забелязват теоретични приноси, като например, изследването на връзката и между югославска държава, югославска нация и югославски гражданин. Теоретичните разсъждения относно успеха/неуспеха на държавния експеримент в Югославия и опитите за консолидиране на единна югославска нация са оригинални. /№4, №5, №9, №17, №18, №19/.

Към втората група публикации отнасям тези, чията основна тема на изследователските предпочитания на д-р Иванова е проблема за „образа на

другостта“. Този проблем тя изучава чрез използването на интердисциплинарни подходи и оригинална методология. Въпросът се изследва в контекста на отношението към „другия“ – този, който е различен като етнос, религиозна принадлежност или етнографска група. Специално внимание заслужава хабилитационният труд - монографията „Образи на „другите“ и българският Северозапад. Фабер. Велико Търново, 2016; в обем на 236 стр., както и приносите в него, част от които ще посоча.

Изследването представлява интерес най-малко поради няколко причини. На първо място, това е едно интересно съчетание на теоретични разсъждения в едно историческо изследване, отчасти и с краеведска насоченост към един често подценяван географски регион в България – Северозапада. Интердисциплинарен по своята същност, трудът се занимава с проблема за „другия“, „другите“, в конкретното му изучаване на различни рецептивни нагласи по отношение на „другостта“ характерни за българския Северозапад. Теоретичните разсъждения са представени на примера на избрания от авторката географски и тематичен периметър - Чипровци.

Подходът на авторката е оригинален, а „доказателства“ за защита на тезите си тя представя в отделните глави на труда, в които проблемът за „другостта“ е изследван на ниво етнос, конфесия и етнографска група.. Принос представляват оригиналните интерпретационни парадигми, които чертаят „другостта“, чрез привличането на образи и топоси от първичната и вторична българска митология, избрани исторически факти и процеси. Интерес предизвиква разработената методологическа схема – тя е оригинална като теоретичен експеримент, но също така представлява и практико-приложен принос. Заслужават внимание и изводите във връзка с възприемането на образа на етнически различния /не-българин/. Принос представлява и анализът на променящата се във времеви план държавна политика и на самото население към българите-католици в Чипровци, както в културно-просветната, така и в икономическата сфера, с акцент върху материализации в публичното пространство за „католическото минало“ на Чипровци през епохата на социализма и периода на преход към пазарна икономика. Като отделен принос се открояват теоретичните постановки относно ролята на католицизма в историята на Чипровци и съвременната интерпретация на миналото през

погледа на местното население. Трудът е представен с оригинални приложения, съдържаща информация за паметници и свидетелства за колективната памет, авторски снимки и др., които допълват общото впечатление за лично участие и оригинална авторова интерпретация. Открояването на спецификите на „другия“ на примера на „торлашката група“ и оригиналните автори интерпретации на мястото на тази група в етническата мозайка на България, както и поставянето на въпроса в контекста на присъединяването на България към ЕС и др.

Трета група трудове обединява отделни студии и статии, посветени на въпроси от балканската съвременна история, антропогеографските изследвания, на държавните политики по отношение на отделни етнически груп и други, към които д-р Иванова проявява интерес и изучава, Тези трудове са разнородни като тематика.

В четвърта група могат да бъдат обединени публикации, имащи практико-приложен характер. Те са посветени на различни проблеми от областта на теоретичната и приложна музеология и проблемите на музейното дело в България в близкото минало и днес /№11, №13/. В тази група има публикации, в които се съдържат теоретични приноси, свързани с частноправните аспекти на културните ценности /напр. №23/, предлагат се теоретични постановки и практически решения в сферата на „новата музеология“ и др.

Безспорни са научно-приложните приноси. Резултатите, постигнати в хабилитационния труд, както в статиите и студиите, посветени на важни въпроси от организацията на музейното дело в България и конкретно в региона на изследване, проблемът за съвременния прочит на културно-историческото наследство и още повече на правилния начин на запознаване със съвременната аудитория с него, е приоритетен въпрос на държавната политика в областта на културата и запазването на историческата памет. В този смисъл, намирам за особено важни онези научни публикации на кандидата, които са посветени на горните проблеми.

4. Критични забележки и препоръки

Основната забележка по отношение на хабилитационния труд е по-скоро ограничения брой източници и литература. Авторът би могъл да привлече

повече трудове, особено публикувани през последните години от български специалисти, още повече, че трудът е интердисциплинарен. Смятам, ограниченото използване на чужди източници, особено що се касае до теоретичното изследване на проблема, се отразява на качествата на труда. Пожелавам тази празнота да бъде преодоляна посредством разширяване на литературната база.

Приемам, че теоретичните постановки по същество са оригинални, но теоретичният анализ и обобщения е необходимо да бъдат подкрепени с повече аргументи от теоретичния дебат по проблема на български и чужди автори.

5. Обща оценка на постиженията на кандидата

Смятам че личният принос на кандидата в приложените за оценка публикации е безспорен. Формулираните в представената справка научни и приложни приноси и получени резултати, са нейна лична заслуга. Те са базирани както на научноизследователската, така и на практико-приложната ѝ работа.

Кандидатът д-р Иванова отговаря на минималните национални изисквания, съгласно чл.2б от закона за развитие на академичния състав на Република България /ЗРАСРБ/ и чл.1а, ал.1 от Правилника за приложението на ЗРАСРБ /ППЗРАСРБ/. Тя е изпълнила количествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 2.2. Хуманитарни науки“, професионално направление 2. История и археология. Тя също така отговаря на качествените изисквания за аземане на академичната длъжност „доцент“. Тя се утвърждава като изследовател с приноси в българската историческа наука. За това свидетелстват научната ѝ продукция, преподавателската ѝ работа, участието като лектор/обучител на различни обучителни форуми, академичното израстване като асистент и главен асистент, работата ѝ в изследователски проекти са доказателство в подкрепа на тази констатация. Практико-приложната работа на д-р Иванова за популяризиране на научните постижения на историческата наука, тясната връзка, която успява да създаде между наука и практическа работа за обществото и държавата, във връзка с популяризиране на културно-историческото наследство, формулиране на решения и добри практики, представляват принос, който трябва да се вземе

предвид. В общата оценка за работата на кандидата трябва да се отбележи и активната ѝ лична ангажираност, която е присъща в работата ѝ – като учен, като експерт и практик.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на гореизложеното, смятам, че кандидатът в конкурса д-р Иванова е представила достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. Научната продукция има научни приноси и практическа приложимост.

Смятам, че д-р Ваня Иванова Георгиева показва наличие на качества, които дават основание да изразя положителната си оценка и да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да предложат на Научния Съвет при ИБЦТ-БАН за избор д-р Ваня Иванова Георгиева на академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование: 2.Хуманитарни науки. Професионално направление: 2.2. История и археология.

Гр.София, 11 ноември 2021 г.

Рецензент:

/проф. д-р Надя Бояджиева/